

Vintertur i Vildmarken – Saksfjed og Hyllekrog med DOF UNG

8.-11. februar 2024

I starten af februar afholdtes årets vintertur for unge fuglekiggere i lokalafdelingen DOF Storstrøm - turen gik til det sydlige Lolland. Det var første gang i nyere tid at en DOF UNG lejr har fundet sted i det sydlige Danmark. Det har de sidste år været i ungdomsafdelingens interesse også at få aktiveret unge fuglekiggere i de grå og kolde vintermåneder, da der altid er fugle at finde og nyde uanset årstiden. Derfor var målet med weekendturen at opleve de gængse vinterfugle i det nyetablerede naturområde Saksfjed Vildmark, ejet af Hempelfonden, og det velkendte fuglereservat Saksfjed-Hyllekrog, ejet af Fugleværnsfonden.

En god håndfuld på 18 unge mennesker af både nye og gamle ansigter deltog på turen, som startede med afhentning af alle deltagere i København og Køge i lejede biler torsdag eftermiddag. Herfra gik turen sydover mod Lolland og Hempelfondens hus "Hyrdehuset", som vi var så heldige at låne kvit og frit. Huset ligger et stenkast fra Lyttesholm Naturcenter og er placeret lige midt i Saksfjed Vildmark. Ved ankomsten til huset kom vi hinanden ved med et pizza-gilde, og traditionen tro var der aftenfilm på ægte DOF UNG-manér - dansk fuglekigger historie skal vedligeholdes og gives videre til de nye deltagere og derfor skulle vi selvfølgelig se "Fuglekongerne" inden vi gik i seng.

Trods en blæsende og våd vejrudsigt sad alle klar i bilerne fredag morgen til dagens udflugt som gik til Maribosøerne - en af Danmarks største ferskvandssystemer. Her var vi opsatte på at spotte en masse ænder, gæs og andre vandfugle, og det ultimative mål var at spotte en rødhovedet and, som flere af

deltagerne manglede at krydse. Første stop blev gjort ved den sydlige del af Søndersø, og i det vi trådte ud af bilerne, begyndte nedbøren så let at falde. Vi er dog ikke så lette at slå ud. Der blev gjort en ihærdig indsats for at alle kunne øve sig i genkendelse af fuglene ved udsigtspunktet, og til trods for, at teleskoper og kikkerter duggede til af fugt fra regn og slud blev humøret holdt højt. En god mængde ænder, svaner og skalleslugere lå i læ i søen, og i kanten af rørskoven tøffede en sølvhejre rundt for at lede efter sin morgenmad. Ingen rødhovedet and viste sig, og efter noget tid hoppede vi tilbage i bilerne og fortsatte turen til Hejrede sø. Vi stoppede ved pumpestationen ved Røgbøllevej, og troppede op ved fugleskjulet i søens vestlige del. Her kunne vi hurtigt konkludere at der var helt tomt for fugle, så vi smed teleskoperne på nakken og gik over på den anden side af vejen, for at prøve lykken ved Røgbølle sø. Det var et godt kald, for i læ for vinden lå en god håndfuld fugle ikke langt fra søbredden. Dog skulle det vise sig ikke at være en helt ubesværet obspost, især for dem uden gummistøvler. Hele området, der normalt er tørlagt overgang til rørskovens kant, stod under vand. Vi møvede os ud i vandet til det gik tilstrækkeligt højt op til gummistøvlernes kant. Herfra var der fin udsigt til gruppen af fugle i søen. Hvad ellers havde været på længere afstand ved Søndersø kunne nu ses i dække af træerne og tættere på, og særligt en god gruppe af de smukke lille skallesluger blev betragtet med stor glæde. Ikke nok med det fik vi også et par af lille skallesluger flyvende lige over hovedet på os.

Dernæst prøvede vi os med endnu et udsigtspunkt ved Røgbølle sø lidt længere oppe ad vejen, men måtte erkende at fuglene var på meget lang afstand, og for langt til at kunne se dem ordentligt, da kraftigt slud begyndte at falde, og gøre både os og jorden hvid. Ihærdige som DOF UNGere kan være skulle chancen for at udforske området ikke gå til spille, og derfor vadede Rasmus, Anders og Kristian ud i et mindre krat for at se hvad det kunne bringe af gevinster – Anders var i hvert fald håbefuldt efter at finde nogle padder! Overraskende nok fik de tre skræmt en skovsneppe op, og vi kunne glæde os

over endnu en art til turlisten, mens resten af deltagerne stod i læ bag bilerne og spiste gårsdagens pizza-rester. Vi måtte indse, at sigtbarheden ikke blev bedre, og vi havde ikke haft held med rødhovedet and. Derfor valgte vi at sige slut for udforskning af Maribosøerne, og vendte snuderne tilbage mod Saksfjed Vildmark. Vi gjorde et hurtigt stop i Rødby Havn, i håb om at der ville stå nogle måger. Havnen var næsten helt tørlagt for fugle, og vi accepterede vores skæbne.

Tilbage i Hyrdehuset omkring frokosttid skulle der kompenseres for den manglende and. En stor gryde kakao blev varmet op, og vi brugte det meste af eftermiddagen på at hygge os med brætspil og fuglenørderi. Lige inden det blev mørkt begav en gruppe sig ud i det våde vejr for at opleve de overvintrende blå kærhøge gå til rast på Fugleværnsfondens område, ikke langt fra huset. Ekspeditionen skulle dog ikke ske uden udfordringer. De sidste mange dages våde vejr havde sat sine præg i vildmarken, og resulterede i at flere områder lå under vand. Det gjaldt også den sti vi skulle ud af for at komme til diget og kærhøgenes rastepads. Dog betød det også at der var opstået mindre søer, hvor flere vandfugle holdt til. Her kunne vi tilføje bl.a. spidsand og sortkrage til turlisten. Efter at have kæmpet os igennem vandmængderne, blev vi belønnet med tre lokale traner i det sidste dagslys, og to kærhøge gav os et kort show inden det blev mørkt. I fællesskab blev der lavet aftensmad og efterfølgende havde vores garvede DOF UNGer Frederik lavet en udfordrende gættefugle-quiz, som rigtigt fik sat os på prøve med både svære billeder og lyde.

Lørdag morgen stod på havobs. Hele holdet troppede op ved Brunddragene en lille halv time efter solopgang. Teleskoper blev slået ud og kikkerterne rettet mod vandet. Der var flere af deltagerne der ikke havde særlig erfaring med at bruge teleskoper, og de fik hermed rig mulighed for at øve sig i skopernes indstillinger, kunsten at holde sit øje lukket i længere tid, samt bestemme havfugle på både kort, mellem og lang distance. Vinden stod på fra øst, og der var en overraskende stor aktivitet på vandet, hvilket efterlod os meget tilfredse. De mest hyppige arter var, ikke overraskende, ederfugl, sortand og toppet skallesluger, men vi blev også belønnet med fløjlsand, bjergand, knortegås, havlit, stor skallesluger og strandskade. Stemningen var god og humøret højt - det hjalp helt klart at det ikke stod ned i stænger. Efter et par timer var det tid til at komme videre i programmet, da vi gerne ville gå ud til Hyllekrog Fyr. Allerede i løbet af det første stykke af vejen ud ad tangen var der tydelige spor af den høje vandstand, som gjorde det umuligt at følge stien som man plejer. Vi skulle da heller i gå langt før vores vej var fuldstændig blokeret – Hyllekrog tangen var blevet delt i flere mindre dele af gennemstrømmende havvand, og vi måtte indse at fyret ikke blev nået i denne omgang. Dermed så vi vores snit til at køre tilbage til Hyrdehuset for at spise en frokost og slappe af, inden dagen fortsatte i felten.

Det var et privilegie for os at have biler til denne tur, så vi let kunne komme rundt i Saksfjed Vildmark og Saksfjed-Hyllekrog fuglereservat. Kun en fem minutters køretur skulle til før vi var fremme ved fugletårnet ved Billitse Mølle. Oppe i tårnet blev vi modtaget af den lokale fuglekigger og pumpemester, Rasmus Romme, som havde tilbudt os hans tid og ekspertise som den person der nok ved mest om områdets fugleliv. Vi fik os en god snak om arealets historie, tilblivelsen af inddæmningen og det store arbejde med diverse naturindtag, som i dag præger Saksfjed området. Imens blev der spottet en masse andefugle fra tårnet, og en ung havørn gjorde ophold ved sin sædvanlige plads midt på diget i al den tid vi var der. Den virkede til at nyde tilværelsen. Med Rasmus Romme som ny midlertidig turleder ledte han os vej ind i det afspærrede område i fuglereservatet, som normalt er lukket for offentligheden for at skåne de ynglende havørne. Netop dette område er hjemsted for ørnene fra DOFs Ørne TV, og det var rederne vi var på udkig efter. Godt nok var det ikke velset at vade rundt lige op ad rederne, da havørnene allerede er i fuld gang med at forberede sig til årets yngel, men fra ikke ret lang afstand kunne vi få en god fornemmelse af den massive rede, som har været kilde til stor underholdning via det opsatte webcam for mange af turens deltagere. Desværre valgte ørnene at skifte rede sidste år inden de lagde æg, dog kun et par få hundrede meter fra den gamle rede. Rasmus fortalte, at der ikke er planer om at rykke kameraet til den nye rede, men at han stadig holdt øje med den gamle, som ørnene i ny og næ stadig besøger for at hænge ud, og at kameraet stadig kan filme ørnenes indflyvninger til skovområdet. Vi kørte rundt i området i noget tid med Rasmus i front, og fik fra en anden vinkel set rederne, så man rigtig kunne sammenligne deres størrelse. År efter år fornyer havørnene deres aktive rede ved at fylde grene ovenpå det gamle materiale, og efter en del års brug kan redene bliver ret så dyb. Vi takkede Rasmus en sidste gang for at ville vise os rundt og dele hans viden med os, inden vi vendte næsen hjemad til Hyrdehuset.

Efter en lækker aftensmad fik vi besøg af Tina Elley, som står for den daglige ledelse af Gedser Fuglestation. Hun fortalte om de nye tiltag på fuglestationen, som skal tilbyde en bred række tilbud til unge med fugleinteresse. Det er nu muligt at kunne tage en fuglestationsuddannelse, hvor man er med i den daglige gang på stationen, og deltager i både ringmærkning, træktælling og optælling af fugle i lokalområdet. Der var stor opbakning og interesse fra deltagerne. Inden vi gik i seng, opfriskede vi kendetegn til genkendelse af de fugle vi havde set på morgenobsen, så vi kunne øve os en ekstra gang morgenen efter.

Den sidste dag blev brugt på endnu en god havobs i et par timer ved Brunddragene, hvor en nordisk lappedykker i vinterdragt viste sig på kort afstand. Vi nød de sidste timer med fuglene inden vi skulle tilbage til Hyrdehuset og pakke sammen, gøre rent og returnere nordpå. Det var helt perfekt at kunne bo midt i området, og bruge huset som en base mellem vores ekskursioner ud i området. Det er bestemt ikke sidste gang DOF UNG ligger vejen forbi Sydlolland, som har en masse gode fugle- og naturoplevelser at byde på. Vi glæder os til at se udviklingen i området, nu hvor Hempelfonden arbejder intenst på det nye naturområde Saksfjed Vildmark, og vi er spændt på at se samarbejdet blomstre med Fugleværnsfonden de næste mange år.

Tusind tak til DOF Storstrøm for støtten til vores tur!

Turledere:

Emma Sohnemann, Joshua Haahr, Simon Iversen, Adam Søderdahl, Joakim Matthiesen, Mathilde Larsen, Lise Hykkelbjerg, Rasmus Momme & Amanda Johannisson

Artsliste – 72 arter set i alt

Agerhøne	Sangsvane
Allike	Silkehale
Almindelig ryle	Sjagger
Bjergand	Skarv
Blisgås	Skeand
Blishøne	Skovspurv
Blå kærhøg	Skovspurv
Blåmejse	Solsort
Bogfinke	Sortand
Bramgås	Sortkrage
Dompap	Spidsand
Ederfugl	Spuehøg
Fasan	Stillits
Fiskehejre	Stormmåge
Fløjlsand	Storskallesluger
Fuglekonge	Storspove
Gravand	Strandskade
Gråand	Stær
Gråand	Svartbag
Grågås	Sølvhejre
Gråkrage	Sølvmåge
Gråsisken	Toppet skallesluger
Gråspurv	Tornisrk
Gærdesmutte	Troldand
Havlit	Træløber
Havørn	Tårnfalk
Hjele	
Huldue	
Husskade	
Hvinand	
Hættemåte	
Knarand	
Knopsvane	
Knortgås	
Krikand	
Lille skallesluger	
Musvit	
Musvåge	
Nordisk	
lappedykker	
Pibeand	
Ravn	
Ringdue	
Rødhals	
Rødtrubet lom	
Råge	
Sanglærke	